

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

11 maart 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, MEDIA EN SPORT

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot de heer Guy Vanhengel, Vlaams minister van Sport en Brusselse Aangelegenheden, over de toegankelijkheid van sport- en recreatiecentra voor mensen met bijzondere noden

Commissie voor Cultuur, Media en Sport

Dinsdag 11 maart 2003

VOORZITTER : De heer Jos Stassen

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.40 uur.*

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot de heer Guy Vanhengel, Vlaams minister van Sport en Brusselse Aangelegenheden, over de toegankelijkheid van sport- en recreatiecentra voor mensen met bijzondere noden

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Dijck tot de heer Vanhengel, Vlaams minister van Sport en Brusselse Aangelegenheden, over de toegankelijkheid van sport- en recreatiecentra voor mensen met bijzondere noden.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de commissie voor Onderwijs gaat het momenteel over tweetaaligheid. Ik verneem zonet dat de zaal daar vol zit, en zelf wil ik er zo dadelijk ook naartoe. Toch wil ik even de tijd nemen om u te interpellieren over een dossier dat me nauw aan het hart ligt.

Ik heb een gelijkaardige vraag gesteld aan minister Vanderpoorten over de toegankelijkheid van schoolgebouwen voor mensen met bijzondere noden, en aan minister Vogels, met het oog op 2003, Europees Jaar van Personen met een Handicap. Minister Vogels deed de belofte dat elke minister dit jaar een initiatief zou nemen in het eigen bevoegdheidsdomein. Ik kom daar straks op terug.

Mijnheer de minister, ik heb vier redenen om u een vraag te stellen over de gebrekkige toegankelijkheid van sport- en recreatiecentra voor mensen met bijzondere noden. De eerste reden is, zoals gezegd, dat 2003 is uitgeroepen tot het Europees Jaar van Personen met een Handicap. De tweede reden is dat ik het knap vind dat een atleet met een handicap het schopt tot sportpersoonlijkheid van het

jaar. Vlaanderen heeft heel wat atleten van wereldniveau, maar toch werd voor 2003 Marc Herremans verkozen. Dat maakt hem tot een rolmodel.

De derde reden is dat ik toevallig, naar aanleiding van mijn onderzoek in het onderwijs, een rapport heb kunnen inzien van een onderzoek naar de toegankelijkheid van sport- en recreatiecentra specifiek in de provincie Antwerpen. De resultaten waren allesbehalve positief. U bent daar echter niet rechtstreeks verantwoordelijk voor, want dit is in het verleden gegroeid.

De vierde reden staat op bladzijde 19 van uw beleidsbrief 2000-2003. 'De Vlaamse overheid wil actieve sportbeoefening door personen met een handicap stimuleren.' U schreef daar ook bij opdracht te hebben gegeven eind 2002 te beginnen met een wetenschappelijk onderzoek waarin een omgevingsanalyse van de gehandicaptensector zou worden uitgevoerd. Al bij al zijn dat vier gegronde redenen om de problematiek eens in de commissie voor Sport te bekijken.

We moeten voor de wetgeving op de toegankelijkheid, ook in het onderwijs en zo, teruggaan tot de wet van 17 juli 1975, het jaar waarin ik het lager onderwijs verliet, en het uitvoeringsbesluit van 9 mei 1977 betreffende de toegang van gehandicapten tot gebouwen toegankelijk voor het publiek. Daarin is bepaald dat sport- en recreatiecentra openbare gebouwen zijn, en dus toegankelijk moeten zijn voor mensen met bijzondere noden. In het bijzonder wordt er gestipuleerd dat ten minste 1 verdieping, of ten minste 10 percent van de voor het publiek toegankelijke oppervlakte, en de bijbehorende toegangswegen, moeten voldoen aan deze norm. Daarenboven moeten personen met een handicap kunnen deelnemen aan alle functies waarvoor het gebouw bestemd is.

Bij een steekproef bij zeven recreatiecentra in de provincie Antwerpen blijkt dat dat laatste allesbe-

Van Dijck

halve het geval is. Mensen met bijzondere noden kunnen blijkbaar niet of onvoldoende aan hun trekken komen. Deze relatief kleine steekproef toont aan dat het merendeel van de sport- en recreatiecentra niet aangepast is aan de verplaatsingsmoeilijkheden waarmee mensen met bijzondere noden te kampen hebben. Zo is gebleken dat de parkeerplaatsen te klein zijn, en dat er niet is voorzien in een voor rolstoelgebruikers voldoende brede parking. De hellingen zijn te stijl en de inkomdeuren te zwaar, zodat deze mensen niet autonoom het gebouw kunnen betreden. Er is geen signalisatie, er zijn geen leuningen, noch aangepaste toiletten, kleedruimten of douches.

Deze vaststellingen liggen jammer genoeg in dezelfde lijn als die in de scholen, eveneens in de provincie Antwerpen. Ze staan haaks op het inclusiebeleid waarover we in deze regeerperiode heel wat hebben mogen lezen, en dat inhoudt dat deze mensen ten volle meetellen. In de commissie voor Onderwijs hebben we weleens de kritische bemerking gemaakt dat de minister wel een inclusiebeleid wil voeren in de scholen, maar dat de kinderen er niet binnen geraken.

Nochtans hebben we met Marc Herremans als sportpersoonlijkheid van het jaar eindelijk een sterk rolmodel voor mensen met bijzondere noden, en voor rolstoelpatiënten in het bijzonder. Het is met zo'n superatleet als rolmodel extra pijnlijk te moeten vaststellen dat het rapport juist zo vernietigend is voor sport- en recreatiecentra.

Mijnheer de minister, ik stel deze vraag zoals gezegd niet alleen aan u. Voor de N-VA is de oplossing nochtans vrij eenvoudig. Ze ligt namelijk in de toepassing van de wetgeving die in de jaren zeventig is geformuleerd, namelijk dat bij elke bouwvergunning voor een openbaar gebouw, een school, een gemeentehuis, of een sport- of recreatiecentrum uitvoering moet worden gegeven aan de wet van 17 juli 1975. Die wet heeft immers al te lang een slapend bestaan geleid.

Ik ben het eens met sommige liberale politici dat er te veel wetten zijn, en dat er daarin moet worden gesnoeid. Er zijn echter ook wetten die nooit worden nageleefd, hoewel ze dat wel verdienen. Daarom de volgende vragen.

Hoe staat u tegenover dit vernietigend rapport ? Zijn er buiten deze studie in de provincie Antwerpen nog andere gegevens bekend ? Is er reeds onderzoek naar gedaan ? Hoe ver staat het met de

omgevingsanalyse van de gehandicaptensector die u hebt besteld, en waarnaar u in uw beleidsbrief hebt verwezen ?

Hoe komt het dat er zo goed als geen rekening wordt gehouden met de wet op de toegankelijkheid ? Moeten er geen transparantere richtlijnen komen voor bouwbedrijven, aannemers, architecten, en de diensten voor stedenbouw, die we trouwens zelf in handen hebben ? Bent u het ermee eens dat de scheefgegroeide situatie door deze maatregel langzaam maar zeker zal worden rechtgetrokken ?

Hoe en wanneer denkt u iets te doen specifiek voor de toegankelijkheid van sport- en recreatie domeinen ? Moet er niet extra snel worden ingegrepen, zeker met het oog op het inclusiebeleid dat de regering in de toekomst wil voeren ? Welke maatregelen zult u nemen en welke budgetten wilt u daarvoor vrijmaken ? Van waar moet dat geld komen ?

Zoals gezegd wil minister Vogels dat elke Vlaamse minister, net zoals de federale ministers, in 2003 bijzondere beleidsaccenten legt ten behoeve van mensen met bijzondere noden. Ik ben benieuwd wat het uwe is. Ook als u bij deze vraag uit de lucht valt, zou ik dat graag vernemen, want dan moet minister Vogels volgende week opnieuw worden geïnterpelleerd.

De voorzitter : Minister Vanhengel heeft het woord.

Minister Guy Vanhengel : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik vertel waarschijnlijk niks nieuws als ik zeg dat het jaar 2003 is uitgeroepen tot het Europees Jaar voor Personen met een Handicap. Juist omdat het om een bijzondere doelgroep gaat, wenst de Vlaamse overheid het belang van actieve sportbeoefening bij personen met een handicap te stimuleren. Ik heb in mijn beleidsbrief Sport dan ook herhaald dat het wetenschappelijk onderzoek naar de omgevingsanalyse van de gehandicaptensector zal worden uitgevoerd. De studie is van groot belang omdat ze tot het nemen van de gepaste beleidsmaatregelen in het voordeel van de gehandicapten sport moet leiden.

De heer Van Dijck verwijst terecht naar de heer Marc Herremans, sportpersoonlijkheid van het jaar, als uitgesproken rolmodel voor personen met bijzondere noden en voor rolstoelpatiënten in het bijzonder. De man verdient inderdaad alle lof. Hij kan de actieve sportbeoefening bij personen met een handicap zeker helpen stimuleren. De heer

Vanhengel

Van Dijk benadrukt eveneens terecht dat zijn bevinding dat mensen met bijzondere noden niet of onvolledig aan hun sportieve trekken komen slechts op een beperkte en voorlopige steekproef in de provincie Antwerpen steunt. Een voorlopige steekproef bij zeven recreatiecentra is inderdaad niet van aard om gewettigde en vergaande conclusies te trekken. Het laat zeker niet toe beslissingen met vergaande financiële gevolgen te forceren.

Er bestaan in Vlaanderen immers meer dan 18.000 sport- en recreatievoorzieningen. De opmerking van de heer Van Dijk over de wel zéér beperkte steekproef is dus pertinent. De beoordelingscriteria die het betrokken Centrum voor Toegankelijkheid bij het onderzoek hanteerde, zijn mij op dit ogenblik niet bekend. Het aspect toegankelijkheid voor personen met een handicap is immers zeer vatbaar voor interpretatie.

Ondanks het stijgend aantal adviesorganen dat zich onder meer verdienstelijk maakt inzake raadgevingen in verband met de toegankelijkheid van gebouwen voor personen met een handicap, is het opmerkelijk hoe weinig eensgezindheid er over sommige concrete toepassingsmodaliteiten bestaat. Het betrokken rapport werd inmiddels wel opgevraagd.

Het lijkt mij weinig relevant dat de heer Van Dijk, op basis van wat voorafgaat, het door hem genoemde paars-groene inclusiebeleid in vraag stelt en vragen formuleert die verder reiken dan het niveau waarvoor de minister van Sport bevoegd is.

Wat het wetenschappelijk onderzoek over de omgevingsanalyse van de gehandicaptensector betreft, werd een overeenkomst afgesloten met de KU Leuven. De opdracht behelst vooral het wetenschappelijk onderzoek naar de determinanten van sportgedrag bij personen met een handicap in Vlaanderen en in het bijzonder de meerkost die deze vorm van sportbeoefening met zich meebrengt.

De hiernavolgende doelstellingen en onderzoeksvragen werden in het onderzoek opgenomen en bestudeerd. Een overzicht van de vraag, het aanbod, de motieven en de belemmeringen met betrekking tot actieve sportbeoefening voor personen met een handicap ; de attitudes ten aanzien van personen met een handicap met betrekking tot actieve sportbeoefening en de specifieke meerkost van sportbeoefening voor personen met een handicap. Ten slotte werd een vertaling van de onder-

zoeksresultaten naar beleidsrelevante kritische succesfactoren en strategische doelstellingen, die op het niveau van de verschillende actoren geoperationaliseerd en geïmplementeerd kunnen worden, vooropgezet. De overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de KU Leuven loopt van 31 oktober 2002 tot en met 31 december 2003. Er werd voor dit onderzoek 124.000 euro op de begroting van 2002 gereserveerd.

Het onderzoek wordt opgevolgd door een stuurgroep, die is samengesteld uit vertegenwoordigers van de minister van Sport, de administratie Cultuur, het Bloso, de provincies en de erkende sportfederaties. De stuurgroep kwam een eerste maal in december 2002 bijeen. Het KUL-onderzoeksteam moet een tussentijds onderzoeksrapport tegen 30 april 2003 en een eindrapport tegen 31 december 2003 indienen. Op dit ogenblik zijn dus nog geen inhoudelijke resultaten gekend.

De tweede vraag laat ik voor rekening van de vraagsteller. Voor ruimere informatie over de toegankelijkheid van sport- en recreatiecentra voor personen met een handicap verwijs ik naar de gegevensbank, waarover het Bloso beschikt. Het gaat om meer dan 18.000 voor het publiek toegankelijke sportaccommodaties in Vlaanderen. De gegevens worden driejaarlijks geactualiseerd. Over een aantal specifieke accommodaties, zoals zwembaden, sporthallen en sportlokalen, is eveneens informatie beschikbaar op basis van het koninklijk besluit van 9 mei 1977 in uitvoering van de wet van 17 juli 1975 betreffende de toegang van gehandicapten tot gebouwen toegankelijk voor het publiek. De inlichtingen die het Bloso hierover bezit, zijn afhankelijk van de bereidheid van de gemeentebesturen, die deze informatie verzamelen en doorsturen. Zo heeft de gemeente Dessel, bijvoorbeeld, geen informatie verstrekt over het toegankelijkheidsaspect voor personen met een handicap van de aanwezige sporthal, sportlokalen en zwembaden bij de laatste infrastructuuractualisatie in 2002. *(Opmerkingen van de heer Kris Van Dijk)*

Op basis van de door de gemeentebesturen versprekte informatie, kan worden gesteld dat van de in Vlaanderen aanwezige publieke overdekte zwembaden, op 1 januari 2000 iets meer dan de helft van de zwembaden toegankelijk is voor personen met een handicap, zoals omschreven in het koninklijk besluit van 9 mei 1977. Over supplementaire voorzieningen, zoals de aanwezigheid van een zwembadlift, is geen informatie beschikbaar omdat over de opportuniteit ervan geen eensgezindheid bestaat en er ook geen wettelijke voorschriften zijn.

Vanhengel

Wat de sporthallen betreft, werd door de gemeentebesturen gemeld dat 216 accommodaties op 986 aan de toegankelijkheidsvoorschriften beantwoordden. Voor ruim 35 percent van de aanwezige sporthallen in Vlaanderen werden bij de actualisatie de betrokken vragen omtrent de toegankelijkheid voor personen met een handicap niet beantwoord. Het illustreert misschien een zekere onverschilligheid van de betrokken lokale besturen.

Over het feit of er geen transparantere richtlijnen moeten komen voor bouwbedrijven, aannemers en architecten, heb ik reeds eerder gezegd dat het toezicht op de aflevering van bouwvergunningen voor openbare gebouwen geenszins tot mijn bevoegdheid behoort. Ik weet dat de Bloso-centra voldoen aan het koninklijk besluit van 9 mei 1977 over de toegankelijkheid door personen met een handicap. Bij nieuwbouw of belangrijke renovatiewerken in de Bloso-centra worden supplementaire aanpassingen bovendien pragmatisch benaderd, in functie van het reële gebruik door sommige categorieën van personen met een handicap van bepaalde Bloso-centra of deelaccommodaties ervan.

Op basis van een masterplan voor het Bloso-centrum te Blankenberge, besliste het Bloso in 2002, in overleg met de stad Blankenberge, met het provinciebestuur van West-Vlaanderen en met de Vlaamse gehandicapten sportfederaties om het Bloso-centrum te Blankenberge systematisch uit te bouwen tot een volwaardig en optimaal bruikbaar sportcentrum voor personen met een handicap.

In tegenstelling tot bepaalde van onze buurlanden, zoals Frankrijk, Groot-Brittannië en Duitsland, beschikken Vlaanderen en België over geen enkel sportcentrum met een sport- en overnachtingsaccommodatie die optimaal beantwoordt aan de noden van de verschillende categorieën van personen met een handicap, zoals mindermobielen, blinden en slechtzienenden, personen met een psychische handicap, gehoorgestoorden, enzovoort.

Momenteel wordt in het betrokken Bloso-centrum te Blankenberge de laatste hand gelegd aan de renovatie van de aangepaste atletiekpiste. De werken zullen in het voorjaar van 2003 klaar zijn. Bovendien zijn op 27 januari 2003 de werken begonnen voor een gehandicapten- en gezondheidscentrum, met een instructiebad en diverse sauna's en warmwaterbaden. Deze accommodatie, waarvan de werken einde 2003 klaar moeten zijn, is volwaardig bruikbaar voor alle personen met een handicap en zal voor deze doelgroep een unieke sportinfra-

structuur in Vlaanderen zijn. Het initiatief wordt financieel gedragen door Bloso voor 50 percent, de stad Blankenberge voor 27 percent en EFRO voor 23 percent. In een volgende fase wordt de aanpassing van de bestaande overnachtingsaccommodatie beoogd.

U vroeg hoe en wanneer ik er iets aan denk te doen. Het inclusiebeleid is voor mij van essentieel belang. Inzake de toegankelijkheid voor personen met een handicap van de sportaccommodaties van lokale en provinciale besturen, kan ik echter enkel verwijzen naar de verantwoordelijkheid van de betrokken besturen om de bestaande wetgeving toe te passen. Als Vlaams minister van Sport ben ik niet bevoegd om terzake op te treden.

Ik ga er evenwel vanuit dat de administratie Stedenbouw van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap bij nieuwbouw of belangrijke renovatieprojecten het KB van 9 mei 1977 toepast. Zo doen wij dat ook bij de werken die we uitvoeren in onze eigen Bloso-centra.

In tegenstelling tot wat u laat uitschijnen, dient een sportbeleid voor personen met een handicap ruimer te worden benaderd dan alleen maar met de vraag naar aangepaste sportinfrastructuur. Met uw verwijzing naar de sportpersoonlijkheid van het jaar Marc Herremans hebt u dat zelf ook laten verstaan. In dit verband kunnen we verwijzen naar de subsidies die aan de gehandicapten sportfederaties worden verleend en waarmee zij zonder enige betutteling op een autonome en volwaardige wijze een eigen sportbeleid kunnen voeren, zoals bepaald in het decreet van 13 juli 2001 betreffende de erkenning en de subsidiëring van sportfederaties.

Momenteel worden drie gehandicapten sportfederaties gesubsidieerd. Het gaat om de Vlaamse Liga Gehandicapten sport VZW, de Vlaamse Federatie voor Gehandicapten sport VZW en de VZW Psylos. Ik vermeld kort de subsidies die door het Bloso werden toegekend aan de gehandicapten sportfederaties. Ik geef u de totalen, ongeacht de basissubsidie, de subsidie voor sportkampen en die voor topsport.

De Vlaamse Liga Gehandicapten sport kreeg een subsidie toebedeeld van 254.190 euro. De Vlaamse Federatie voor Gehandicapten sport kreeg een bevoelag van 175.547 euro. De VZW Psylos kreeg een totale subsidie van 108.813 euro. In het totaal hebben we dus aan de gehandicapten sportfederaties in 2002 via het Bloso 538.550 euro subsidies toegekend.

Vanhengel

De topsportsubsidies aan de Vlaamse Liga Gehandicaptensport zijn bestemd voor de voorbereiding en de deelname van de topsporters aan internationale wedstrijden. Zij kregen eenmaal 75.700 euro, en daarna nog eens 62.000 euro. Voor de organisatie van de wereldbekerwedstrijd hebben ze 6.200 euro gekregen, en voor de voorbereiding op de Paralympics 7.500 euro.

De definitieve afrekening van de subsidies 2002 voor sportkampen is nog niet gekend. In 2001 ontvingen de Vlaamse Liga Gehandicaptensport en Psylos hiervoor respectievelijk 3.005 euro en 1.138 euro. De Vlaamse Federatie voor Gehandicaptensport ontving in 2001 geen subsidies voor specifieke sportkampen.

De drie gehandicaptensportfederaties zullen voor 2002 samen een subsidiebedrag van 538.550 euro ontvangen. Hierbij moeten dan nog de subsidies 2002 voor sportkampen worden gerekend. Naast de decretaal geregelde subsidiëring aan de gehandicaptensportfederaties zijn er op dit ogenblik twee gehandicapte topsporters opgenomen in het Bloso-tewerkstellingsproject Topsport. Het gaat om Gino De Keersmaeker, een bekend discussiester, en Kurt Vanraefelghem, die deelneemt aan internationale wedstrijden vijfkamp en verspringen. Via dit project genieten deze Vlaamse topsporters met een handicap een volwaardig inkomen zodat ze zich ten volle kunnen wijden aan hun topsportcarrière.

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Het noodzaakt me echter ook tot een korte repliek. Het verheugt me dat u enkele gegevens hebt kunnen weerleggen. Ik heb inderdaad gezegd dat het om een beperkte steekproef gaat. Dat de toegankelijkheid beter is dan deze steekproef doet uitschijnen, is verheugend. Toch mag dit ons niet doen geloven dat er niets aan de hand is. Immers, op tal van domeinen, en dus niet alleen in de sport, is en blijft dit een belangrijk aandachtspunt. Het klopt dat de infrastructuur niet determinerend is voor sportbeoefening door personen met een handicap. Toen wij het decreet op de sportfederaties hebben opgesteld, gingen we niet langer uit van een doelgroepenbeleid, maar van een beleid dat op specifieke

sporttakken is gericht. We hebben wel een uitzondering gemaakt voor de gehandicaptensport. De gehandicaptensport heeft immers een speciale sporttechnische begeleiding nodig. Ik denk bijvoorbeeld aan basketbal. Rolstoelbasketbal of het gewone basketbal zijn twee verschillende zaken. De gehandicaptensport moet dus op een specifieke wijze worden benaderd en gesubsidieerd. Uw antwoord stemt ons positief en heeft veel verduidelijkt. Ik zal dan ook geen motie neerleggen, al blijf ik dit dossier op de voet opvolgen.

De heer André Van Nieuwerkerke : Er loopt op dit ogenblik een onderzoek over de meerkost voor personen met een handicap. Het resultaat van dat onderzoek zal zeer belangrijk zijn. Het gaat immers niet alleen om sporttechnisch materiaal, zoals bijvoorbeeld prothesen die trouwens zeer vlug verslijten. Ik heb ook aan minister Vogels gevraagd of het Vlaams Fonds voor Personen met een Handicap tussenkomt. Dat is immers niet altijd evident. Budgettair zal men in extra middelen moeten voorzien om de resultaten van het onderzoek te implementeren.

De sportclubs die met personen met een handicap werken en in competitieverband spelen, moeten dikwijls heel wat middelen bij elkaar zoeken. Het gaat niet alleen om materiaal, maar ook om personeel en aangepaste verplaatsing. Er komt heel wat bij kijken. Idealiter zouden de clubs aan professionele sportclubs moeten gelieerd zijn, die over veel meer mogelijkheden en middelen beschikken. Dat debat kan misschien later nog worden gevoerd.

Minister Guy Vanhengel : Het is een interessant debat. De mensen die hierover expertise hebben verzameld, zeggen dat ook. Er zou op bestaande sportclubs en vrijwilligers een beroep moeten worden gedaan om een samenwerking te verwezenlijken met personen met een handicap die een bepaalde sport willen beoefenen. Het bestaat al in sommige sportclubs. Zo'n samenwerking aanmoedigen is een heel goede zaak. We zullen er zoveel mogelijk toe bijdragen. Ik heb dat ook aan de mensen van de gehandicaptensportfederaties beloofd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.13 uur.*